

អ្នកជំនាញថា ការបកស្រាយរបស់ក្រសួងការបរទេសកម្ពុជា នឹងមិនអាច កែប្រែជំហរអាមេរិក

លោក ប្រាក់ សុខុន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ (ឆ្វេង) និងកិច្ចប្រជុំរដ្ឋសភាសហរដ្ឋអាមេរិក កាលពីថ្ងៃទី១៦ កក្កដា ២០១៩។ រូបក្រសួងការបរទេស និង www.house.gov

ដោយ ជុន ថន្មបុត្រ RFA 2019-07-17

អង្គការសង្គមស៊ីវិលយល់ឃើញថា សេចក្តីពន្យល់របស់ក្រសួងការបរទេសជុំវិញស្ថានការណ៍កម្ពុជា នឹងមិនអាចមាន ឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្តរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងការបង្កើតច្បាប់ដាក់ទណ្ឌកម្មមន្ត្រីរបបក្រុងភ្នំពេញនោះឡើយ។ មូលហេតុ គឺដោយសារតែសហរដ្ឋអាមេរិកបានតាមដានដោយយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះស្ថានការណ៍កម្ពុជា និងបានទុក ពេលឱ្យរបបនេះជាច្រើនខែដើម្បីស្តារស្ថានការណ៍ឡើងវិញ ប៉ុន្តែនៅតែគ្មានដំណោះស្រាយ។

អ្នកជំនាញផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យ ជំរុញឱ្យរបបលោក ហ៊ុន សែន ប្រឹងប្រែងស្តារស្ថានភាពធ្លាក់ចុះដុនដាប នៃការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យឡើងវិញ ជាជាងប្រឹងបកស្រាយការពារខ្លួនអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង ដោយសារទង្វើរបស់ខ្លួន។

អនុប្រធានបណ្តាញយុវជនកម្ពុជា (CYN) និងជាអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ លោក ស ម៉ូរី ថ្ងៃងថា រដ្ឋាភិបាលមានសិទ្ធិធ្វើការពារខ្លួនទៅនឹងការលើកឡើងរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកជុំវិញរឿងសិទ្ធិមនុស្ស និង

ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា ក៏ប៉ុន្តែលោកជឿថា ការបកស្រាយទាំងនោះនឹងមិនមានឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្តបង្កើត ច្បាប់ H.R ៥២៦ របស់សមាជិកសភាសហរដ្ឋអាមេរិកនោះឡើយ។ លោកកត់សម្គាល់ថា សហរដ្ឋអាមេរិកមានគោលដៅ ច្បាស់លាស់ក្នុងការលើកស្ទួយប្រជាធិបតេយ្យ ស្របពេលដែលស្ថានភាពនៅកម្ពុជាមិនទាន់វិវឌ្ឍទៅរកភាពប្រសើរ ឡើងវិញនៅឡើយ។ លោកយល់ថា សេចក្តីពន្យល់ទាំងអំបាលម៉ានរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា តាមរយៈក្រសួងការបរទេស នឹងមិនអាចកែប្រែការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកស្តីពីបញ្ហាប្រជាធិបតេយ្យកម្ពុជានោះឡើយ៖ «កាលពីថ្ងៃទី១៦ កក្កដា រដ្ឋសភាអាមេរិកបានអនុម័តច្បាប់ H.R 526 ដើម្បីដាក់ទណ្ឌកម្មលោក ហ៊ុន សែន និងមន្ត្រីរបស់លោក ដែលបាន ចូលដៃក្នុងការបំផ្លាញប្រជាធិបតេយ្យ និងរំលោភសិទ្ធិមនុស្សធ្ងន់ធ្ងរនៅកម្ពុជា។ ច្បាប់នេះនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅព្រឹទ្ធសភា អាមេរិកនៅពេលឆាប់ៗខាងមុខ ហើយសមាជិកសភាអាមេរិកដែលសកម្មក្នុងរឿងនេះ ជឿជាក់ថា ច្បាប់នេះនឹងអាចធ្វើ ផុតសភាជាន់ខ្ពស់ទៅដល់ដៃប្រធានាធិបតី ដើម្បីចុះហត្ថលេខាដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់។ សមាជិកសភាអាមេរិកអះអាងថា ការ ធ្វើច្បាប់នេះ គឺជារឿងចាំបាច់ និងសមស្របបំផុត ពីព្រោះលោក ហ៊ុន សែន បានក្បត់ពាក្យសន្យាក្នុងការរៀបចំ ការបោះឆ្នោតដោយសេរី ត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌។

ទោះជាយ៉ាងណា ក្រសួងការបរទេសរបបក្រុងភ្នំពេញ បានចាត់ទុកការអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ H.R ៥២៦ នេះ ថាជា ការដើរផ្ទុយទៅនឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងលើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូគ្រប់វិស័យរវាងប្រទេសទាំងពីរ។ ក្រសួងការបរទេស អះអាងថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ មានខ្លឹមសារចោទប្រកាន់ដោយគ្មានមូលដ្ឋានប្រឆាំងនឹងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយ ផ្អែកលើព័ត៌មានបំភ្លៃ លម្អៀង និងហួសសម័យ ក្រោមហេតុផលនយោបាយ និងមានស្តង់ដារពីរ។ ក្រសួងថា ច្បាប់នេះ រំលោភបំពានលើគោលការណ៍អន្តរជាតិស្តីពីអធិបតេយ្យភាព និងការមិនជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុងប្រទេសដទៃ។

ក្រសួងការបរទេសកម្ពុជាបានបកស្រាយតាមរយៈសេចក្តីថ្លែងការណ៍ កាលពីថ្ងៃទី១៦ កក្កដាថា ការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៨ កន្លងទៅ បានប្រព្រឹត្តទៅដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ ពុំមានអំពើហិង្សា ហើយពលរដ្ឋបានចេញទៅបោះឆ្នោតជាង៨៣%។ ក្រសួងការបរទេសបន្តថា ការបដិសេធមិនទទួលស្គាល់ភាពស្របច្បាប់នៃការបោះឆ្នោតនេះ គឺជាការមើលងាយឆន្ទៈ ម្ចាស់ឆ្នោត និងមិនទទួលស្គាល់ការពិត។ បន្ថែមពីលើនេះ ក្រសួងបានថ្លែងការពារចំណាត់ការចាប់ខ្លួនលោក កឹម សុខា និងរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ថាជាការអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីការពារសន្តិសុខភាព និងស្ថិរភាពសង្គម។

ជុំវិញបញ្ហាច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (LANGO) វិញ ក្រសួងបកស្រាយថា ច្បាប់នេះត្រូវបាន តាក់តែងឡើង ដោយស្រង់យកបទពិសោធន៍ល្អៗរបស់ប្រទេសដែលមានភាពចាស់ទុំខាងប្រជាធិបតេយ្យ និងមាន អត្ថន័យស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ក្រសួងបន្តបដិសេធថា រដ្ឋាភិបាលមិនបានរឹតត្បិតសិទ្ធិសេរីភាពផ្នែក សារព័ត៌មានឡើយ ហើយការបញ្ឈប់ប្រតិបត្តិការរបស់ស្ថាប័នព័ត៌មានមួយចំនួននោះ គឺដោយសារពួកគេបានបំពាន ច្បាប់កម្ពុជា។ ក្រសួងបញ្ជាក់ថា កំពុងលើកស្ទួយសេរីភាពសារព័ត៌មាន និងការបញ្ចេញមតិ ហើយអង្គការព័ត៌មានជាង ១ពាន់ស្ថាប័ន កំពុងដំណើរការយ៉ាងរស់រវើកនៅក្នុងសង្គម។ ក្រៅពីនេះ ក្រសួងថា កម្ពុជាមានសេរីភាពអ៊ីនធឺណិតយ៉ាង ពេញលេញ ដោយពលរដ្ឋអាចទទួលបានព័ត៌មានគ្មានដែនកំណត់ និងគ្មានការរឹតត្បិត។

ទោះជាយ៉ាងណា សេចក្តីពន្យល់របស់ក្រសួងការបរទេសនេះ ត្រូវបានច្រានដោយអ្នកជំនាញផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស និង ប្រជាធិបតេយ្យ។

នាយកប្រតិបត្តិអង្គការសម្ពន្ធភាពការងារ និងសិទ្ធិមនុស្ស (CENTRAL) លោក មឿន តុលា ថ្ងៃដំបូងថា ការបង្កើតច្បាប់នេះ មិនពាក់ព័ន្ធនឹងអធិបតេយ្យជាតិកម្ពុជាឡើយ ពោលគឺសហរដ្ឋអាមេរិកនឹងដាក់ទណ្ឌកម្មដោយបង្កកទ្រព្យសម្បត្តិមន្ត្រី កម្ពុជា និងបដិសេធទិដ្ឋាការមន្ត្រីទាំងនោះ បើច្បាប់នេះចូលជាធរមាន។ ម្យ៉ាងវិញទៀត លោកថា ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស គឺជាបញ្ហាសកលដែលអន្តរជាតិអាចឈឺឆ្កាល ជាពិសេសក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលសហរដ្ឋអាមេរិកជាប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ ឈានមុខ និងជាភាគីហត្ថលេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពក្រុងប៉ារីស។ «»

របបក្រុងភ្នំពេញបានចាប់ប្រធានគណបក្សសង្គ្រោះជាតិលោក កឹម សុខា ដាក់ពន្ធនាគារ ដោយចោទប្រកាន់កង្វះ ភស្តុតាង ពីបទក្បត់ជាតិ។ ក្រៅពីនេះ របបនេះបានរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ព្រមទាំងយកអាសនៈសភា និងក្រុម ប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់របស់បក្សនេះ យកទៅចែកគ្នាកាន់កាប់ ហើយបានហាមប្រាមអ្នកនយោបាយបក្សប្រឆាំងជាង ១០០នាក់ មិនឱ្យធ្វើសកម្មភាពនយោបាយរយៈពេល ៥ឆ្នាំ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត របបនេះបានរៀបចំការបោះឆ្នោតបែបបង្កប់ កិច្ច នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ កន្លងទៅ រួចប្រមូលយកអាសនៈសភាទាំងអស់មកក្តាប់ក្តាប់តែម្នាក់ឯង ធ្វើឱ្យកម្ពុជាក្លាយជា រដ្ឋឯកបក្សថ្មីមួយនៅលើពិភពលោក ក្នុងសតវត្សទី ២១នេះ។

លោក មឿន តុលា ថ្ងៃដំបូងថា ចំណាត់ការបែបនេះហើយដែលសហគមន៍អន្តរជាតិវាយតម្លៃថា ជាការគាស់រំលើងគ្រឹះ ប្រជាធិបតេយ្យ ដែលមិនអាចប្រកែកបាន។ «»

ទន្ទឹមនឹងការកម្ទេចគណបក្សប្រឆាំងដើម្បីក្រសោបយកអំណាចផ្តាច់មុខនេះ របបលោក ហ៊ុន សែន ក៏បានវាយបង្ក្រាប ឥតស្រាកស្រាន្តទៅលើក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិល សហជីព និងស្ថាប័នព័ត៌មានឯករាជ្យផងដែរ ជាពិសេសរបបនេះបាន រឹតត្បិតសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ពលរដ្ឋ ទាំងនៅក្នុងសង្គម និងនៅលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត។

អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ លោក ស ម៉ូរី កត់សម្គាល់ថា គ្មានចំណុចណាមួយខាងលើនេះ ត្រូវបាន កែប្រែឱ្យល្អឡើងវិញនោះឡើយ ផ្ទុយទៅវិញរដ្ឋាភិបាលនៅតែបន្តរឹតត្បិតសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ លោកបន្តថា ច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីគាបសង្កត់ និងរឹតត្បិតលំហ សេរីភាពសង្គមស៊ីវិល ស្របពេលដែលសេរីភាពសារព័ត៌មាននៅតែមានលក្ខណៈតូចចង្អៀត ដោយសារការ ធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើស្ថាប័នព័ត៌មានឯករាជ្យ។ «»

ថ្វីត្បិតតែរបបក្រុងភ្នំពេញបានប្រតិកម្មដោយប្រើពាក្យធ្ងន់ៗក្តី ក៏របបនេះមិនបានដាក់ចេញនូវវិធានការណាមួយតបត

ទៅនឹងសហរដ្ឋអាមេរិកវិញឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ របបនេះបែរជាបានបញ្ជាក់ពីជំហររបស់ខ្លួនថា នឹងបន្តកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យជាច្រើនជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក មានជាអាទិ៍ បេសកកម្មមនុស្សធម៌ ការគាំទ្រដល់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តផ្នែកសន្តិភាព ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើហិង្សា និងការជួញដូរមនុស្ស និងជាពិសេសការចាប់ផ្តើមឡើងវិញនូវកិច្ចសន្ទនាយោធា ដែលរបបនេះធ្លាប់បានបែរខ្នងដាក់សហរដ្ឋអាមេរិក។ បន្ថែមពីលើនេះ របបនេះបញ្ជាក់ប្រាប់អាមេរិកជាថ្មីទៀតថា ខ្លួនមានការប្តេជ្ញាចិត្តច្បាស់លាស់ក្នុងការប្រកាន់យកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ការលើកកម្ពស់នីតិរដ្ឋ និងការគោរពសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ពលរដ្ឋ។

ទោះជាយ៉ាងណា អ្នកជំនាញផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យយល់ថា ការសន្យារបស់របបលោក ហ៊ិន សែន នេះនឹងមិនអាចជួយឱ្យរបបនេះចៀសផុតពីទណ្ឌកម្មរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុបនោះឡើយ ប្រសិនបើគ្មានការអនុវត្តជាក់ស្តែងទេនោះ។ ពួកគេស្នើឱ្យរបបនេះអនុវត្តតាមអនុសាសន៍ស្តារប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិមនុស្សឡើងវិញដើម្បីបញ្ចៀសគ្រោះកាចសម្រាប់ប្រជាជាតិខ្មែរ។ គ្រោះកាចនោះ គឺការបាត់បង់ប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធ EBA របស់សហភាពអឺរ៉ុប ការបាត់បង់ប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធ GSP របស់អាមេរិក និងទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀតពីក្រុមប្រទេសសម្ព័ន្ធមិត្តរបស់អាមេរិក។